

Göteborgs Stad
Stadsledningskontoret

Delårsrapport per augusti 2014

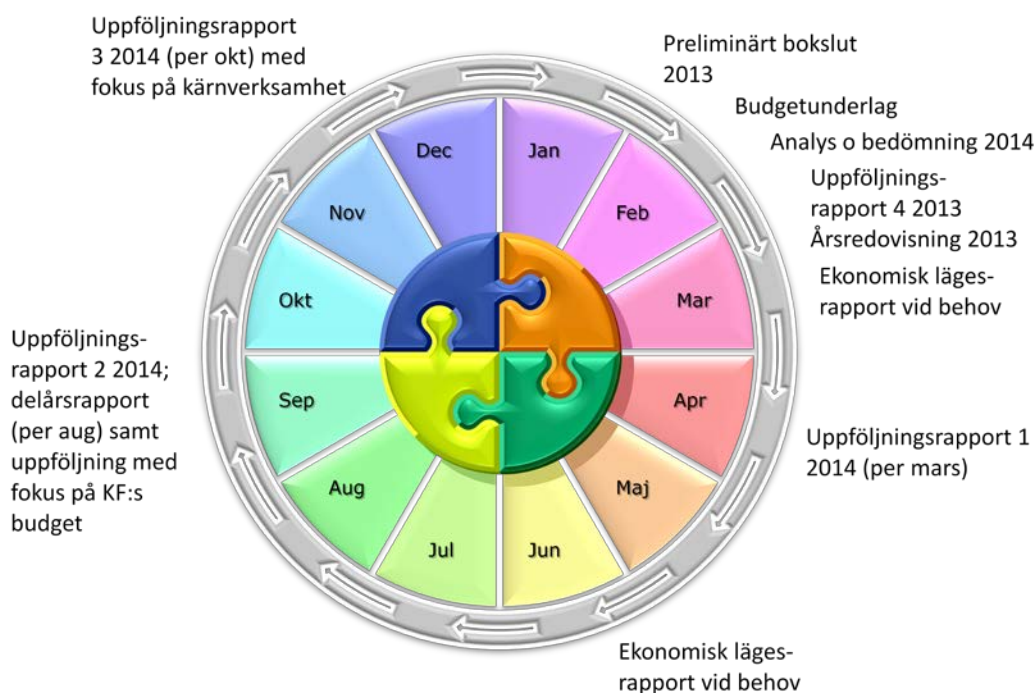
Delårsrapport per augusti 2014

Delårsrapporten per augusti 2014 är en del av uppföljningsrapporteringen under 2014. Kommunerna skall enligt den Kommunala redovisningslagens nionde kapitel upprätta minst en delårsrapport per år. Den skall upprättas mellan juni och september månad. Göteborgs Stad har valt att upprätta sin delårsrapport per den 31 augusti, vilket innebär att de analyser som presenteras i rapporten avser de första åtta månaderna under 2014. Rapporten innehåller också bedömningar och prognoser för helåret 2014.

Delårsrapporten innehåller en kort omvärldsanalys, några viktiga händelser från verksamheten i stadens nämnder och bolag, en beskrivning av väsentliga personalförhållanden samt ekonomiska analyser av staden som helhet och dess olika delar. Dessa delar, kapitel 1 – 5, utgör förvaltningsberättelse. Därutöver återfinns finansiella räkenskaper för kommunen och Göteborgs stads koncern, kapitel 6.

Göteborgs Stads delårsrapport avlämnas av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige.

Uppföljning till KS/KF 2014

Innehåll

1 Omvärldsanalys.....	1
2 Verksamheten i Göteborgs Stads nämnder och bolag – några viktiga händelser	3
3 Väsentliga personalförhållanden i stadens nämnder och bolag	6
4 Göteborgs Stads övergripande ekonomiska utveckling	9
4.1 Sammanfattande bedömningar av den ekonomiska situationen för Göteborgs Stads koncern	9
4.2 Stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning	10
4.3 Kommunens ekonomiska utveckling	11
4.4 Finansiell uppföljning och riskhantering.....	16
5 Ekonomisk analys och riskbedömning av nämnder och bolag.....	18
5.1 Stadsdelsnämnder	18
5.2 Facknämnder	20
5.3 Bolag	22
5.4 Kommunalförbund	25
6 Finansiella räkenskaper för koncernen och kommunen.....	26

1 Omvärldsanalys

Fortsatt befolkningstillväxt

Folkmängden ökar snabbt i Göteborg liksom i landet som helhet. Snabbast växer Stockholm och dess kranskommuner. Sista juni var antalet invånare 536 790 i Göteborg, en ökning motsvarande 3 500 invånare sedan årskiftet.

Befolkningsutvecklingen i Göteborg följer riket utom för antalet födda som låg på oförändrad nivå medan det ökade i övriga riket. Syriska medborgare var den enskilt största gruppen invandrare i Göteborg, men även eritreanska och somaliska medborgare var stora invandrargrupper. Migrationsverkets prognoser talar för en fortsatt hög invandring under resten av året.

Fler människor på flykt

Enligt FN befinner sig 51,2 miljoner människor på flykt, det högsta antalet sedan andra världskriget. I Sverige sökte under årets första halvår närmare 32 000 personer asyl, nästan 70 procent fler än under motsvarande period i fjol. Enligt Migrationsverket har antalet sökande per vecka nått nivåer som Sverige inte har haft sedan Balkankrigets fasor. Flest från Syrien där konflikten fortsätter att driva människor på flykt. Samtidigt har det skett en ökning från Eritrea. Migrationsverket följer även situationen i Irak där hundratusentals är på flykt inom landet, och jihadistgruppen IS (Islamisk Stat) har gjort framryckningar i flera provinser. Migrationsverket signalerar att det krävs ökade insatser i kommunerna och påtalat att fler kommunplatser nu behövs för ensamkommande asylsökande barn.

Intensivt valår under 2014

2014 är ett intensivt valår med dels val till Europaparlamentet dels val till Riksdag samt till Landstings- och Kommunfullmäktige och i Göteborg även en rådgivande folkomröstning om trängselskatten.

Valet till Europaparlamentet blev historiskt eftersom det var första gången fler än hälften av svenskarna (och göteborgarna) röstade. Det svenska valdeltagandet var 51,1 procent, en uppgång jämfört med förra valet 2009 med 5,5 procentenheter. Tyvärr var utvecklingen sämre i övriga Europa. Det europeiska valdeltagande minskade marginellt till 42,5 procent och därmed har deltagandet minskat vid varje val sedan det första EU-valet 1979.

Valdeltagandet till riksdagsvalet ökade med strax över 1 procent till 85,8 procent. I valet till kommunfullmäktige i Göteborg var ökningen av valdeltagandet marginell. De politiska förhandlingarna efter valresultatet i Göteborgs kommun är i skrivande stund inte avslutade. Valdeltagandet i den rådgivande folkomröstningen om trängselskatt i Göteborg uppgick till 72,8 procent. 56,8 procent av de röstande röstade nej till trängselskatt.

Svensk ekonomi står och stampar

Den utdragna lågkonjunkturen fortsätter och återhämtningen i ekonomin dröjer. Exporten inte har gett den skjuts som krävs för att få fart på tillväxten och investeringarna i näringslivet är svaga. Konjunkturindikatorerna i omvärlden pekar dock på att utvecklingen på våra exportmarknader förbättras under 2015. De geopolitiska riskerna i omvärlden är dock fortfarande betydande.

På hemmaplan utgör ett ökat bostadsbyggande en av ljuspunkterna i utvecklingen, byggproduktionen växer snabbt i år och väntas fortsätta att växa även under nästa år.

I förhållande till den svaga ekonomiska tillväxten i Sverige har sysselsättningen

utvecklats påfallande starkt. Samtidigt har arbetslösheten förblivit hög beroende på ett kraftigt ökat antal personer som vill in på arbetsmarknaden. Göteborgsregionen har haft en mer positiv utveckling än i Västra Götalands övriga delregioner. Antalet sysselsatta göteborgare växte med två procent jämfört med motsvarande period året innan.

Svag konjunktur i Sverige och i omvärlden har gjort att inflationen varit mycket låg de senaste åren. Tillsammans med dämpade inflationsutsikter utgjorde detta grunden för Riksbankens beslut i juli att sänka reporäntan från 0,75 procent till 0,25 procent.

Dock talar mycket för att perioden med exceptionellt låg inflation snart är över. Inflationen (KPIF) stiger från 0,6 procent i år till 1,5 procent nästa år. Detta är dock fortfarande under Riksbankens mål. Eftersom inflationsutsikterna även på längre sikt är låga börjar räntan höjas först mot slutet av 2015.

2 Verksamheten i Göteborgs Stads nämnder och bolag – några viktiga händelser

Befolkningsutvecklingen i staden

Under första halvåret 2014 ökade stadens befolkning med 3 500 invånare, vilket var 300 fler än under motsvarande period 2013. Befolkningsökningen var den största under 2000-talet och förklaras både av ett stort födelsenetto och av en stor invandring från i första hand Syrien.

Stadens verksamheter påverkas framför allt av befolkningsförändringar i de yngsta och de äldsta åldersgrupperna. Antal barn i förskoleåldrarna har ökat endast marginellt jämfört med för ett år sedan. Däremot var antal barn i grundskoleåldrarna drygt 1 600 fler den 30 juni i år jämfört med samma tid förra året. Flera stadsdelar rapporterar om en ökad inflyttning och att antalet nyanlända elever i stadens grundskolor ökar. Generellt är ökningen av nyanlända elever störst i de skolor där andelen elever med utländsk bakgrund redan är hög. Även inom gymnasieskolans språkintröskning ökar antalet elever. Arbetet med kartläggning av de nyanländas förkunskaper och att erbjuda studiehjälp är prioriterade områden. Mottagandet av nyanlända leder också till ökade behov av utbyggnad och anpassning av lokaler.

Antalet äldre över 80 år fortsätter att minska något, även om dödligheten i år har varit ovanligt låg. Denna åldersgrupp beräknas vara ungefär lika stor som i dag de närmaste åren, för att sedan öka relativt kraftigt några år in på 2020-talet.

Den ökade invandringen förklaras av ett omfattande flyktingmottagande 2013 och 2014 och som en följd av det även ökad anknävningsinvandring. Av de tre storstäderna är det endast Göteborg som har ett ökande invandringsnetto under första halvåret 2014.

Omkring 1 400 nyanlända flyktingar har mottagits i Göteborg under perioden. Det är 150 fler än under motsvarande period 2013. Majoriteten av mottagna barn och unga är i grundskoleåldern. Dock är totala antalet barn och ungdomar något färre jämfört med samma tid förra året. Ensamkommande barn utgör en större andel av mottagna barn första halvåret i år jämfört med 2013. Boendesituationen är allmänt svår. Många av barnfamiljerna har mycket osäkra boendeförhållanden. De höga nivåerna i mottagandet medför ökat behov av åtgärder inom ramen för kommunens åtgärder för särskilt utsatta hushåll på bostadsmarknaden.

Social oro

Under hösten 2013 och våren 2014 har det inom flera stadsdelar förekommit konflikter mellan olika kriminella gäng. Våld och droger är aktiva beståndsdelar vilket bl.a. lett till social oro i vissa områden. Stadsdelsförvaltningarna har i samarbete med Social Resursförvaltning och Polisen agerat i närområdet. Det har krävts avsevärda insatser och lokal samverkan både med interna och externa aktörer. I vissa stadsdelar finns institutionsplaceringar av ungdomar med direkt koppling till dessa händelser.

Som ett led i arbetet med att förbättra den strategiska beredskapen och möjligheten till ett snabbt och samordnat agerande har direktören för Valfärd och Utbildning vid Stadsledningskontoret på uppdrag av stadsdirektören bildat en grupp för särskilda insatser i Göteborg (SIG). Gruppen består av stadsdelsdirektörerna i Angered, Östra Göteborg, Norra Hisingen, Västra Hisingen och Västra Göteborg samt förvaltningsdirektören för sociala resursförvaltningen och direktören för valfärd och utbildning. Gruppen ska arbeta långsiktigt förebyggande men också med att stödja stadsdelar i akuta situationer. Exempel på frågor som gruppen hittills hanterat är spridning av goda exempel avseende lokalt samarbete mellan enskilda stadsdelar och

polisen, utarbetande av gemensamma riktlinjer och checklistor som stöd för medarbetare som drabbas av otillåten påverkan, följt arbetet inom sociala resursförvaltningen angående den våldsbejakande extremismen samt utvecklat samarbetet med trygg, vacker stad angående prioriterade insatser av park- och naturförvaltningen i utsatta stadsdelar.

Betygsresultaten

I juni 2014 blev de preliminära betygsresultaten för åk 9 klara. Den nedåtgående trenden för andelen elever med godkända betyg i alla ämnen i åk 9 är bruten. Andelen godkända elever i alla ämnen ökar med 3,4 procentenheter på de kommunala skolorna. Det är pojkarna som ökar mest, fem procentenheter. Malmö och Stockholm ökar också sin andel elever med godkänt i alla ämnen. Under 2014 fortsatte satsningen på de elva skolor som får medel ur utvecklingsfonden. Samtliga skolor utom två, har ökad andel elever med godkänt i alla ämnen jämfört med 2013.

Göteborg – andel (%) godkänt i alla ämnen åk 9						
		2010	2011	2012	2013	2014
Göteborg kommunala skolor	Alla	72,5	70,0	68,0	65,4	68,8
	Flickor	74	72	72	69	69,9
	Pojkar	71	68	65	62	67,1
Malmö kommunala skolor	Alla	60,1	62,1	63	63,9	65,1
Stockholm kommunala skolor	Alla	75	77	74,6	74,7	77,8

Inom Sektor Utbildning i Göteborg finns det sedan flera år tillbaka tre strategiska områden; Systematiskt kvalitetsarbete, Kompensatoriska uppdraget för att utjämna skillnader i förutsättningar för barn och elever samt insatser för att förstärka Ledarskapet. De strategierna fortsätter att vara vägledande i framtiden.

Värdighetsgarantier för äldre

Kommunfullmäktige fattade den 5 juni beslut om förslag till värdighetsgarantier. De är:

Vi garanterar att planeringen för hur din hjälp och ditt stöd ska utföras görs tillsammans med dig eller med person som företräder dig. Planeringen ska vara klar inom två veckor från det att din hjälp påbörjats. Har du annat modersmål än svenska garanterar vi att din plan översätts om du så önskar.

Vi garanterar att medarbetare som besöker dig i ditt hem visar sin tjänstelegitimation när de presenterar sig.

Vi garanterar att vi tar kontakt med dig så fort vi vet om vi inte kan komma inom överenskommen tid.

Vi garanterar att vi tar kontakt med dig i förväg om en ny medarbetare ska ge dig stöd och hjälp.

Genom att ta fram värdighetsgarantier med fokus på vad som är viktigt för äldre kan äldres perspektiv komma i fokus. Det kan också bli tydligare för äldre vad de kan förvänta sig av äldreomsorgen. När äldreomsorgen utgår från vad som kan erbjudas och utlovas i ett brukarperspektiv kan det bli styrande för verksamhetens synsätt, arbetssätt och resultatorientering.

I projektet har även ingått att utbilda 340 värdegrunds- och reflektionsledare utifrån tidigare utbildningar som pekat på behov av möjlighet till reflektion efter

kompetenshöjning inom olika områden. Uppdraget som värdegrunds- och reflektionsledare är ett fördjupningsuppdrag i Göteborgs Stads kompetensmodell. Uppdraget innebär att leda en arbetsgrupps reflektion med hjälp av genomlysningssmetoden. Salutogent förhållningssätt, mänskliga rättigheter och äldres möjlighet till värdigt liv och välbefinnande ska stå i fokus för medarbetarnas reflektion kring händelser i vardagen.

Ny bolagsstruktur

Göteborgs kommunfullmäktige beslutade 2013 om ny bolagsstruktur för stadens bolag. Den nya strukturen infördes 1 januari 2014 och innebär att stadens samtliga bolag organiseras i en koncern med Göteborgs Stadshus AB som moderbolag.

På ett övergripande plan syftar den nya bolagsstrukturen till att skapa bättre förutsättningar för ägarstyrning och uppföljning. Koncernmoderbolaget Göteborgs Stadshus AB har uppdraget att utöva stadens ägarstyrning med utgångspunkt i gällande ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget och andra styrande dokument. Dotterbolagen är indelade i sju underkoncerner med utgångspunkt i politikområden. De interna och regionala bolagen ligger som dotterbolag direkt under koncernbolaget.

Västsvenska paketet

För Västsvenska paketet har under första halvåret 2014 arbete pågått med att färdigställa projekt och åtgärder inom ramen för avtal Block 1, t ex åtgärder vid Gamlestan och trimningsåtgärder vid Odinsgatan. Projekt och åtgärder inom Block 1 där staden är utförare är därmed i huvudsak genomförda. Genomförande av projekten inom Block 2 har påbörjats, t ex projektering av Hisingsbron och planering och projektering av Korsvägen och Bangårdsförbindelsen. Inom Block 2 startas också etapp 2 vid Gamlestaden, en utveckling mot en attraktiv knutpunkt med ny bebyggelse och tillgänglighet med tåg, buss och spårvagn.

Älvstaden

Arbetet med Älvstaden har under halvåret kommit närmare genomförande. Ett program för utveckling av hela Frihamnen har varit ute på samråd. Med utvecklingen av Frihamnen knyts Göteborg samman över älven. Områdets totala yta ska fyllas med minst 1,5 miljoner kvadratmeter tät, grön och vattennära blandstad med liv dygnet runt. Vision Älvstaden är en självklar utgångspunkt för utvecklingen av Frihamnen – vilket inte minst innebär en tydlig satsning på social hållbarhet och bostäder för alla. För den första etappen är redan en första del aktuell för markanvisning, en yta som innehåller minst 1 000 bostäder och 90 000 m² verksamhetsyta.

Invigning av stadsbiblioteket

På Världsbokdagen i april öppnades det om- och tillbyggda Stadsbiblioteket. Biblioteket hade då varit stängt under två år och verksamheten varit överförd dels till tre små tillfälliga centralt belägna bibliotek, dels till stadsdelsbiblioteken. Detta har i sig inneburit att nya kunder hittat till biblioteken men också att verksamheten funnit nya verksamhetsformer. Om- och tillbyggnationen har kostat 240 mkr och har bland annat resulterat i större barn- och ungdomsavdelningar, fler läsplatser och nya scener för olika typer av arrangemang.

3 Väsentliga personalförhållanden i stadens nämnder och bolag

Personalvolym

För nämnderna totalt har personalvolymen t o m augusti 2014 ökat med 600 årsarbetare (2,6 procent) jämfört med motsvarande period 2013. Förskolan, grundskolan och funktionshinder står för större delen av ökningen. Nämndernas prognoser för helåret 2014 visar på en ökning med ca 700 årsarbetare

Stadsdelarna rapporterar en prognos på helåret för personalvolymen som innebär en ökning med 500 årsarbetare (+1,8 procent) jämfört med föregående år. Största ökningarna uppger Östra Göteborg och Lundby, och då främst inom skola och förskola. Ökningar större än genomsnittet gäller också Angered och Västra Göteborg. Ökningen beror bl a på den särskilda satsningen på vissa skolor.

Facknämndernas prognoser visar på en ökning 2014 med ca 150 årsarbetare. Hälften av ökningen avser Social Resursnämnd. Även de planerande nämnderna rapporterar fortsatt vissa ökningar. Under året kommer förändrade uppdrag att innebära minskad personalvolym för stadsledningskontoret men en ökning för Intraservice.

Bolagen rapporterar en prognos för personalvolymen för 2014 som tyder på en minskning med drygt 200 årsarbetare, vilket till största delen beror på fortsatt effekt av Göteborgs Spårvägars minskade bussverksamhet men också viss personalminskning inom Renova AB. Omstruktureringen inom bolagssektorn kommer att innebära minskningar inom vissa bolag/koncerner men ökning inom andra.

Anställda

Antalet medarbetare i nämnderna har ökat med drygt 800 sedan augusti 2013. Andelen av tillsvidareanställda som har en anställning på heltid har sedan årsskiftet ökat med en procentenhet, till 91 procent.

Antalet medarbetare inom stadsdelarna har ökat med ca 650 sedan augusti 2013. Andel av tillsvidareanställda som har en anställning på heltid har sedan augusti 2013 ökat mest inom funktionshinder, från 85 till 89 procent. Totalt för stadsdelarna är andelen i år 90 procent (dec 89 procent). Inom äldreomsorg och funktionshinder har det varit en markant ökning av månadsanställda vikarier under sommarmånaderna.

Andel av den arbetade tiden utförd av timavlönade minskar långsamt. Jämfört med de åtta första månaderna 2013 har andelen för motsvarande period i år minskat med någonting till 8 procent för stadsdelarna totalt (exkl PAN, personliga assistenter). Minskningen är störst, 1,7 procentenheter, inom funktionshinder.

Chefsförsörjning

Det har varit stor omsättning bland förvaltnings- och bolagschefer, hittills i år har 10 nya direktörer anställts och ytterligare 5 rekryteringar pågår. Bland övriga chefsgrupper har det t o m augusti 2014 rekryterats samma antal som motsvarande period 2013, men det har skett en förskjutning mellan olika grupper. Rekryteringar av enhetschef/rektor har minskat och rekryteringar av sektors-/områdeschefer har ökat i motsvarande grad.

Totalt har 74 chefer lämnat sin anställning i kommunen varav 23 med pension. För att attrahera och behålla chefer är det av stor vikt att stadens chefer har goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag. I flertalet förvaltningar pågår arbete med att förbättra chefers förutsättningar och arbetsmiljö. Några förvaltningar har vissa svårigheter att rekrytera enhetschefer och ser att sökandeunderlaget minskar. Den interna rekryteringen av chefer utgör en viktig del av den totala chefsförsörjningen och intresset för stadens interna

chefs-försörjningsprogram är stort. Under 2014 har 80 medarbetare avslutat programmet "Morgondagens chef". Vid senaste informationstillfället kom 300 intresserade och 87 medarbetare har påbörjat "Morgondagens chef" i september.

Kompetensförsörjning

Flera förvaltningar utökar sin verksamhet och rekryterar därmed fler medarbetare. När det gäller konkurrensutsatta grupper ser några förvaltningar en viss ljusning, men rekryteringsbehovet av förskollärare, fritidspedagoger, sjuksköterskor, ingenjörer/tekniker och socialsekreterare är fortfarande stort. Det är inte alltid som förvaltningarnas kompetensbehov går att tillgodose fullt ut och det påverkar verksamheten negativt. Kommunen har sedan flera år gjort stora satsningar för att öka sin attraktivitet som arbetsgivare. Det är ett långsiktigt arbete och effekterna kan ännu inte med säkerhet avläsas.

T o m augusti 2014 har 2 000 rekryterats till tillsvidareanställning, 4 000 till tidsbegränsad anställning och 1 600 till semestervikariat. 1 500 medarbetare har lämnat sin anställning i kommunen varav 490 med pension. Det är ungefär av samma omfattning som augusti 2013. För flera av kommunens yrkesgrupper är det en god arbetsmarknad i regionen vilket påverkar rörligheten.

De förvaltningar som påverkas av infrastruktursatsningen har påtagliga problem att tillgodose sina behov av personal med teknisk högskoleutbildning, även om några nämnder rapporterar en viss ljusning.

Även inom andra fackförvaltningar är det svårigheter att hitta viss specialistkompetens. Gemensamt för dessa är att det främst är förändrade uppdrag/yrkesroller som skapar behov av nya kompetenser. Detta gäller Kulturförvaltningen, Regionarkivet och delvis Social resursförvaltning.

Utbildningsförvaltningen hade ett begränsat omställningsbehov inför läsåret 2014/2015. Det finns kvarvarande övertaliga sedan tidigare som fortfarande har tidsbegränsade placeringar och arbetet fortgår med att finna permanenta lösningar för dessa.

Bolagen har inte lika omfattande rekryteringsbehov som förvaltningarna och rekryteringsläget för de flesta befattningar är tillfredställande.

Inom Göteborgs Spårvägar finns en viss kvarvarande övertalighet sedan delar av verksamheten övergick till annan utförare 2013. Renova AB har genomfört ett förändringsarbete och successivt minskat antal anställda genom att inte återbesätta vid avgångar.

Medarbetar- och chefsenkäten 2014

Resultatet från medarbetar- och chefsenkäten 2014 visar att samtliga betygsindex har ökat för medarbetarna jämfört med förra genomförandet 2012. Även för cheferna har samtliga betygsindex ökat, utom ett som är oförändrat.

Fortfarande upplever många medarbetare och chefer att de har blivit kränkta eller trakasserade. 18 procent (oförändrat jmf 2012) av medarbetarna uppger detta. Motsvarande siffra för chefer är 11 procent (+ 1 procentenhet jmf 2012). Av dem som upplever sig kränkta eller trakasserade uppger varannan att de har blivit detta av arbetskamrater/medarbetare.

I årets medarbetarenkät kunde medarbetare för första gången definiera sin könstillhörighet som Annat. Drygt 2 procent använder sig av denna möjlighet. Dessa medarbetare har markant lägre betygsindex. Staden har genomfört och genomför HBTQ-utbildningar under 2014. Utbildningarna vänder sig främst till chefer och skyddsombud. Utbildningarna kommer bland annat att ta upp mänskliga rättigheter,

stadens Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy samt hur arbetsplatsen skapar en inkluderande arbetsmiljö. Stadens Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy har distribuerats till olika organisationer. Även ett utbildningsmaterial för fördjupad dialog om bland annat arbetsmiljön finns tillgänglig för stadens chefer.

Sjukfrånvaron

Efter att sjukfrånvaron under flera år har minskat i staden, stiger den nu sedan några år tillbaka. Det är ingen dramatisk ökning, utan sker med några tiondels procentenheter mellan åren.

Stadsdelsnämndernas sjukfrånvaro var 8,0 procent i augusti. Detta är en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med augusti 2013. För kvinnorna var sjukfrånvaron 8,5 procent (+ 0,6) och för männen var sjukfrånvaron 5,5 procent (+ 0,2).

Försäkringskassan har gått igenom sjukfrånvaroutvecklingen för olika yrkesgrupper under perioden 2010-2013. Två stora kvinnodominerade yrkesgrupper med omfattande sjukfrånvaro finns dels inom vård- och omsorgsykten dels bland städpersonal.

Fyra yrkesgrupper har en sjukfrånvaro på över 10 procent: personlig assistent (11,5 procent) vårdbiträden (11,2 procent), städpersonal (10,5 procent) och undersköterskor (10,1 procent). Även här har kvinnorna har en högre sjukfrånvaro.

Arbetsmiljön

Flertalet stadsdelsnämnder lyfter fram en ansträngd arbetsmiljö i sin rapportering, särskilt för chefer. Staden har tagit fram material för en ny arbetsmiljöutbildning som genomförs lokalt på förvaltningen och vänder sig främst till chefer och skyddsombud.

Löneöversynen 2014

Utfall i löneöversyn 2014 inklusive lönepolitiska satsningar blev totalt 2,8 procent.

Löneöversynen har genomförts i enlighet med den angivna inriktningen om satsning på vissa yrkesgrupper inom vård, omsorg och undervisning. Utfallet per förvaltning avspeglar förvaltningarnas löneökningsbehov med utgångspunkt från deras egen analys, men visar också på förvaltningarnas bedömningar av sina allmänna ekonomiska förutsättningar för att göra önskvärda löneförändringar.

Vid beräkning av genomsnittlig lönekostnadsökning för förvaltningarna har medellönekostnaden per anställd ökat med 2,7 procent för helåret 2014.

4 Göteborgs Stads övergripande ekonomiska utveckling

4.1 Sammanfattande bedömningar av den ekonomiska situationen för Göteborgs Stads koncern

Staden växer, vilket innebär betydande ekonomiska utmaningar. Det blir därför allt viktigare att i alla relevanta sammanhang planera, följa upp och analysera den ekonomiska situationen för Göteborgs Stads samlade koncern i ett helhetsperspektiv. Beskrivningarna och analyserna av stadens ekonomiska utveckling nedan utgår därför från ett koncernperspektiv som sedan bryts ner i delanalyser för kommunen, nämnderna och bolagen.

Resultatprognosen för koncernen för 2014 justeras upp

Årets resultat (mkr)	2012	2013	Utfall t o m aug 2014	Prognos 2014 (aug)	Prognos 2014 (mars)
Kommunen	669	898	1 262	≈ 500	≈ 200
extraordinär post		8 697	248	≈ 250	≈ 250
Bolagen	2 301	655	606	≈ 480	≈ 450
Koncernjusteringar	- 36	-8 709	- 321	≈ - 300	≈ - 250
Koncernen totalt	2 934	1 541	1 795	≈ 900	600/700

Resultatet för koncernen Göteborgs Stad uppgick per augusti 2014 till 1 795 mkr jämfört med 2 044 mkr för samma period under 2013.

Vissa resterande delar av omstruktureringen av bolagssektorn,

som till allra största del genomfördes under förra året, har genomförts under början av 2014 och finns därmed inarbetade i utfallet per augusti. Omstruktureringseffekterna har påverkat kommunens resultat i form av en extraordinär post på 248 mkr. Samtidigt gav kommunen ett aktieägartillskott till Göteborgs Stadshus AB motsvarande den extraordinära intäkten. I den sammanställda redovisningen har dessa poster eliminerats, eftersom de är koncerninterna transaktioner. Däremot har dessa transaktioner gett effekter både i resultaträkning och balansräkning för kommunen och för berörda bolag.

Prognosen för koncernens samlade resultat för 2014 har justerats upp till ca 900 mkr, framförallt på grund av en högre resultatprognos för kommunen. Det är dock fortfarande en resultatnivå som är lägre än de två senaste åren.

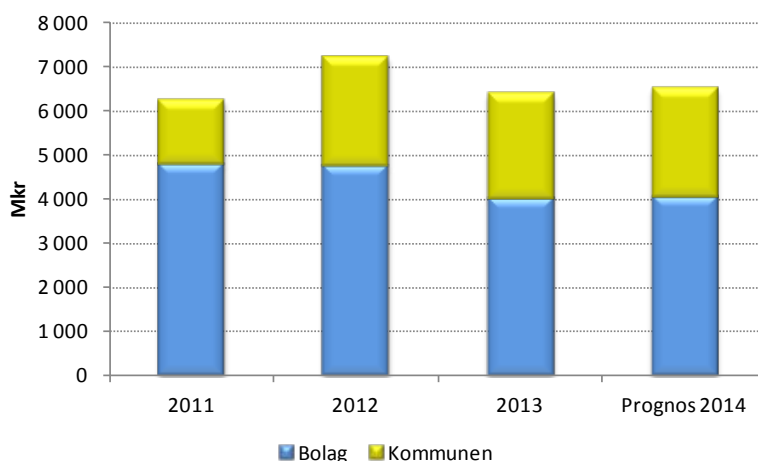
Prognosen för kommunens resultat uppgår till ca 500 mkr före extraordinära poster och har därmed justerats upp med ca 300 mkr jämfört med den prognos som lämnades i våras. Resultatprognosen indikerar därmed att kommunen kan uppnå god ekonomisk hushållning under 2014 samt att användning av resultatutjämningsreserv inte behöver ske.

Investeringsprognosen för koncernen för 2014 justeras ned

Koncernens investeringar för årets åtta första månader uppgick till 3,7 miljarder vilket i huvudsak ligger i nivå med samma period föregående år. Bolagen stod för drygt två tredjedelar av koncernen investeringar, vilket främst kan härledas till investeringar i Framtidenkoncernen samt investeringar inom Göteborg Energi AB och Liseberg AB som tillsammans uppgick till 1,6 miljarder.

Göteborgs Stads koncerns investeringsvolym beräknas uppgå till 6,5 miljarder under helåret 2014 vilket är 0,6 miljarder lägre än vad som prognostiserades i vårens rapportering. Det är framförallt prognosen för kommunens investeringar som har

reviderats ned i huvudsak som en följd av att projekt förskjutits framåt i tid.

Investeringsvolymerna förväntas öka kraftigt under kommande år vilket gör det mycket angeläget att fortsätta utveckla planeringen och analyserna avseende koncernens investeringar.

Koncernen i siffror samt soliditetsutveckling

Soliditeten uppgick per augusti 2014 till 33 procent, vilket kan jämföras med 31 procent för motsvarande period 2013. Förändringarna av kommunens bolagsstruktur påverkar inte koncernens soliditet eftersom detta är en koncernintern händelse.

Sammanställd redovisning i siffror

Mkr	Augusti 2014	Augusti 2013	Augusti 2012
Intäkter	32 248	31 932	31 745
Balansomslutning	79 640	78 759	76 017
Resultat efter finansiella poster	2 064	2 276	3 658
Årets resultat	1 795	2 044	3 268
Soliditet (%)	32,6	31,1	29,8

4.2 Stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Staden har under en rad år haft en ekonomisk utveckling som varit i linje med god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige fastställde i beslut under 2013 sex inriktningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning i Göteborgs Stads samlade koncern, vilket blir allt mer angeläget i takt med att de ekonomiska utmaningarna ökar. Inriktningarna omfattar flera av de aspekter som är viktiga att analysera för att utröna huruvida den ekonomiska utvecklingen kan sägas vara långsiktigt hållbar.

Nedan kommenteras lite kort det aktuella läget avseende respektive inriktning

Inriktning	Kommentar
<i>Stadens skall över tid eftersträva resultatöverskott motsvarande minst två procent av kommunens skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning. Resultatnivån skall vara förenlig med stadens riskexponering.</i>	Resultatnivån på minst två procent av skatteintäkterna ska betraktas i ett flerårsperspektiv, inte som ett mål för varje enskilt år. Kommunens förväntade resultat för 2014 beräknas i föreliggande prognos innebära att nivån på två procent av skatteintäkterna kan uppnås.

Inriktning	Kommentar
<i>Staden kan (enligt särskilt regelverk) använda sig av resultatutjämningsreserv för att utjämna förändrade omvärldsförutsättningarna på grund av framförallt konjunkturella svängningar.</i>	I kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2014 planerades för en användning av resultatutjämningsreserven på 408 mkr. Eftersom balanskravsresultatet för 2014 i kommunen nu prognostiseras ca 350 mkr beräknas inte resultatutjämningsreserven behöva användas under 2014.
<i>Staden skall över tid säkerställa att investeringsvolymerna är förenliga med stadens långsiktiga finansieringsförmåga. Hög egenfinansieringsgrad skall eftersträvas.</i>	Stadens samlade investeringsvolym under 2014 på 6,5 miljarder kommer inte att fullt ut kunna finansieras med hjälp av egna medel. Viss ökad lånefinansiering beräknas ske inom såväl kommunen som bolagen, även om lånebehovet har sjunkit i förhållande till den bedömning som lämnades i vårens rapportering.
<i>Staden skall över tid bedriva stadsutveckling och exploatering inom ramen för god ekonomisk hushållning.</i>	Exploateringsverksamheten uppvisar för tredje året i rad ett negativt utfall. Det är en utveckling som behöver vändas för att säkerställa god ekonomisk hushållning.
<i>Staden skall i samband med betydande beslut om att ingå långsiktiga åtaganden i alla former eller att avyttra egendom värdera de finansiella konsekvenserna för stadens förmåga att upprätthålla god ekonomisk hushållning.</i>	Det krävs ett utvecklingsarbete för att utveckla planerings- och beslutsunderlag avseende såväl nämnder som bolag för att denna inriktning ska kunna uppnås. Ett sådant utvecklingsarbete har påbörjats. Som exempel kan nämnas att arbetet med att få fram ett långsiktigt planeringsunderlag för bolagens investeringsvolym är i full gång.
<i>Staden skall över tid värdera och säkerställa de finansiella åtaganden som är kopplade till ägandet av stadens bolag.</i>	De beslutsunderlag som har levererats i samband med den samlade bolagsöversynen är viktiga förutsättningar för att värdera stadens ägande av bolagen. Beslutet om att samordna den finansiella hanteringen av bolagens samlade låneportfölj är en annan viktig förutsättning för att hantera de finansiella riskerna kopplat till bolagen. Det återstår dock mer utvecklingsarbete för att staden ska kunna arbeta systematiskt enligt denna inriktning för god ekonomisk hushållning.

Sammanfattningsvis gör stadsledningskontoret bedömningen att den ekonomiska utvecklingen i staden fortfarande sker inom ramen för god ekonomisk hushållning. Med tanke på utmaningarna framöver är det viktigt att följa och analysera utvecklingen utifrån detta perspektiv.

4.3 Kommunens ekonomiska utveckling

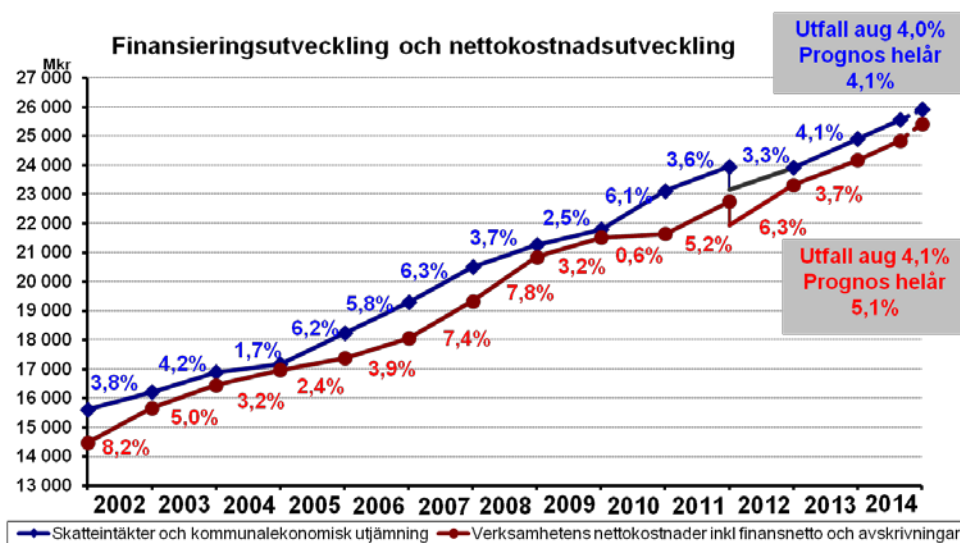
Finansierings- och kostnadsutveckling

Stadsledningskontoret har baserat sina prognoser på de skattebedömningar som SKL presenterade i början av oktober i år.

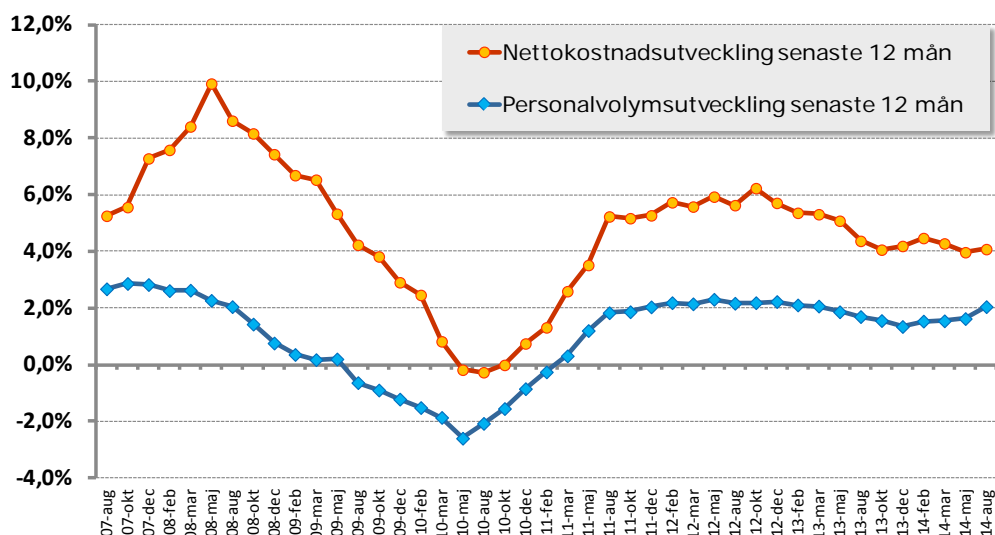
I SKL's oktoberbedömning reviderades skatteunderlagsprognoserna upp, vilket innebär att staden beräknas få högre skatteintäkter än budgeterat. Enligt den bedömningen förväntas skatteintäkterna öka med ca 4,1 procent under 2014.

Nettokostnadsutvecklingen har reviderats ned och beräknas i denna prognos uppgå till ca 5,1 procent. Detta innebär att de ekonomiska marginalerna visserligen minskar något under 2014 men inte i den omfattning som budgeten för 2014 bygger på under 2014.

Det är positivt med tanke på de betydande ekonomiska utmaningar som staden står inför.

En analys av den trendmässiga utvecklingen under första kvartalet i år påvisar en ökande personalvolym som inte riktigt speglas i nettokostnadsutvecklingen. Dock kvarstår bedömningen att ökningstakten för nettokostnaderna stiger uppåt igen under senare delen av året.

Resultat för kommunen 2014

Kommunens delårsresultat per augusti 2014 uppgick till 1 510 mkr jämfört med 1 410 mkr under samma period för 2013. Delårsresultaten är emellertid under båda åren påverkade av både reavinster, jämförelsestörande och extraordinära poster, vilket innebär att resultatet bör rensas från dessa för att kunna jämföra det underliggande strukturella resultatet. Rensat från den typen av poster uppgår det strukturella resultatet per augusti 2014 till 1 134 mkr att jämföra med 1 053 mkr för samma period förra året. Delårsresultatet per augusti ligger, på grund av säsongvariationer och periodiseringsprinciper, nästan alltid som högst under året och kommer att sjunka under resterande del av året. Det går således inte att göra en rak framskrivning av augustiresultatet för att komma fram till en prognos för helåret.

I tabellen nedan redovisas mer detaljerade siffror för de olika delarna i kommunen. Nämndernas ekonomiska utveckling kommenteras under andra avsnitt i rapporten.

Mkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Prognos helår (aktuell)	Prognos helår (fg rapport)	Aktuell budget helår	Bokslut fg år
SDN befolkningsansvar	402	244	17	-30	-29	-1
SDN resursnämndsuppgifter	6	2	-2	-3	0	6
Facknämnder	396	179	30	-65	-15	-16
Nämnder totalt	804	425	45	-98	-44	-11
Kommuncentrala poster	330	103	240	110	-408	496
Resultat före särskilda poster	1 134	528	285	12	-452	485
Reavinster fastigheter	125	72	170	205	156	208
Användning av utvecklingsfond*	-35	-	-100	-160	-	-27
Upplösning av utvecklingsfond*	35	-	100	160	-	27
Jämförelsestörande poster**	-	-	-	-	-	170
Konsolideringar/justeringar	3	-	-	-	44	35
Kommunen totalt	1 262	600	455	217	-252	898
Stadskansliets bedömning			≈ 500	≈ 200		
Resultatbedömning enligt balanskrav			≈ 350	≈ 0	-408	690

Resultat före extraordinära poster enligt SLK's bedömning	1 262	≈ 500
Extraordinär effekt till följd av förändrad bolagsstruktur	248	≈ 250
Resultatet på sista raden	1 510	≈ 750

* Användning och upplösning av medel från föregående års utvecklingsfond redovisas brutto in och ut i resultaträkningen för att tydliggöra dessa poster även om de netto inte påverkar årets resultat

**Under jämförelsestörande poster 2013 redovisas dels en kostnad på 185 Mkr som effekt av sänkt diskonteringsränta för stadens pensionsåtaganden, dels en intäkt på 355 Mkr som avser återbetalning av premier från AFA avseende åren 2005 och 2006.

I kommunfullmäktiges budget för 2014 budgeterades med ett underskott på 408 mkr som skulle finansieras med hjälp av medel från resultatutjämningsreserven. Med hjälp av framförallt ökade skatteintäkter, lägre räntekostnader och lägre utfall för en del planerade kostnadsökningar rapporterade stadsledningskontoret redan i våras ett förbättrat läge och prognostiserade då ett nollresultat enligt balanskravsdefinitionen. Utvecklingen därefter har visat på ytterligare ökade skatteintäkter och lägre kostnadsutveckling i verksamheten vilket medför att prognosen för 2014 nu revideras upp till ca 350 mkr enligt balanskravsdefinitionen. I den prognosen har stadsledningskontoret inarbetat en samlad bedömning som utgår från att nämndernas resultatprognoser ligger i underkant och därmed bör kunna hamna ca 50 mkr högre än vad nämnderna själva anger.

Med hjälp av reavinster uppnås ett resultat på ca 500 mkr. Därutöver påverkas kommunens resultat även i år av extraordinära redovisningstekniska effekter av den beslutade bolagsomstruktureringen. Några av transaktionerna har genomförts på denna sida årsskiftet. Detta innebär att extraordinära effekter på ca 250 mkr ökar på kommunens resultat till ca 750 mkr sammantaget på sista raden.

Med den vetskap som föreligger i skrivande stund kan resultatet för 2014 komma att påverkas av en eventuell ytterligare återbetalning avseende AFA-premier från 2004 (ca 173 mkr). Besked kommer förhoppningsvis efter AFA´s styrelsemöte i oktober.

Därutöver kan resultatet komma att påverkas av kommande beslut i kommunstyrelsen avseende medfinansieringsavtal för nedsänkning av E45 enligt Block 1 avtal i Västsvenska paketet.

Balanskravsutredning och redovisning av resultatutjämningsreserv

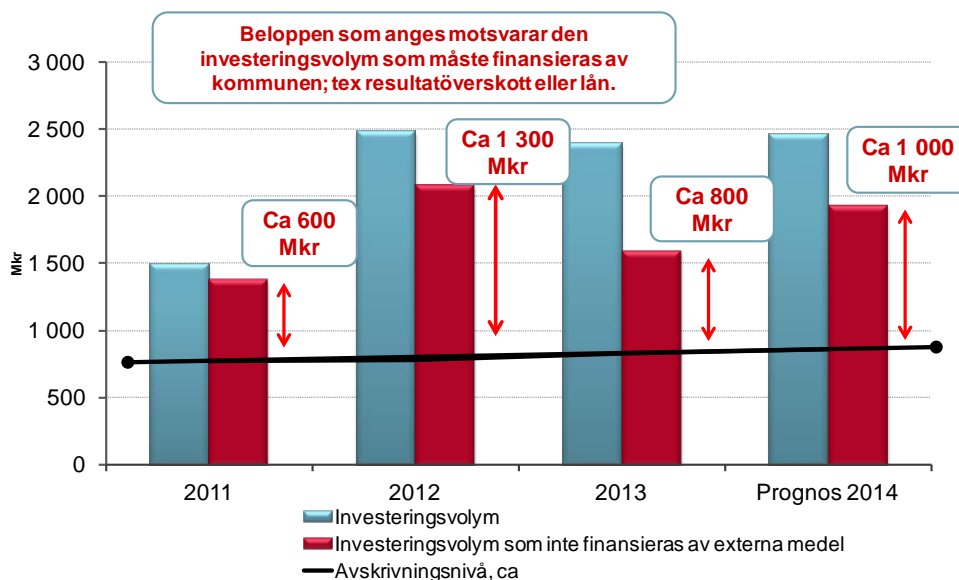
Prognosen för 2014 innebär ett förväntat överskott. Enligt balanskravsutredningen uppgår det till ca 350 mkr. Resultatnivåer överstigande 1 procent av skatteintäkterna kan enligt regelverket för resultatutjämningsreserv (RUR) komma ifråga för avsättning till reserven. 1 procent av skatteintäkterna motsvara ca 250 mkr och resultat därutöver kan då värderas för avsättning till RUR. Enligt stadens fastställda regelverk bör en avsättning till RUR även stödjas av konjunkturläget. Som mått på konjunkturläget används då en jämförelse mellan den årsvisa faktiska utvecklingen av skatteunderlaget och utvecklingen enligt ett tioårs rullande genomsnitt. Den analysen visar i nuläget att konjunkturen inte är tillräckligt stark för att motivera en avsättning till RUR. Eftersom stadens regelverk anger att konjunkturen ”bör” stödja en avsättning kan man ändå om argumenten är starka välja att göra en avsättning. Frågan får värderas i samband med bokslutet för 2014.

Mkr	Prognos 2014
Årets resultat	≈ 750
Avgår samtliga realisationsvinster	≈ -418
Årets resultat efter balanskravsutredning före avsättning/ianspråktagande av resultatutjämningsreserv (RUR)	≈ 350
Medel till/från resultatutjämningsreserv	0
Årets balanskravsresultat efter avsättning/ianspråktagande av resultatutjämningsreserv (RUR)	≈ 350

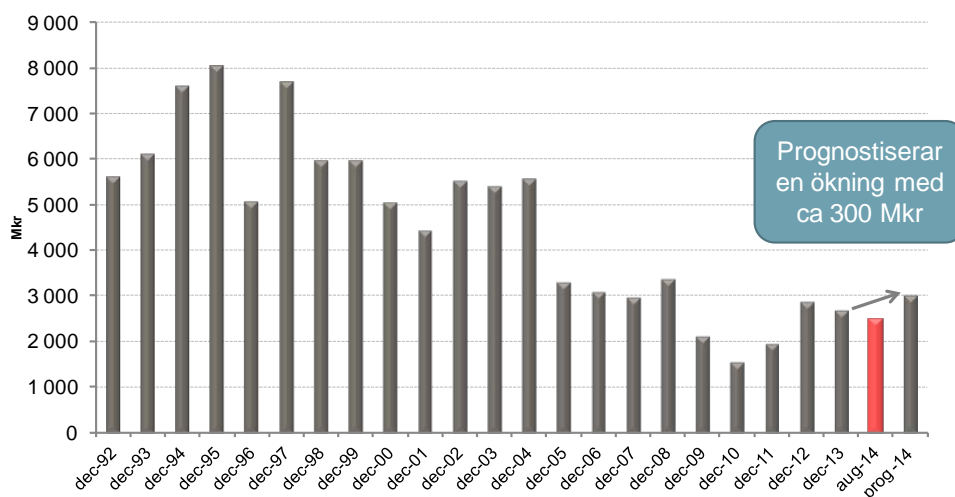
Kommunens investeringar och låneutveckling

Göteborgs kommuns samlade investeringsvolym uppgick under de första åtta månaderna 2014 till 1 241 mkr, varav 1 066 mkr utgör den investeringsvolym som inte finansieras av externa inkomster.

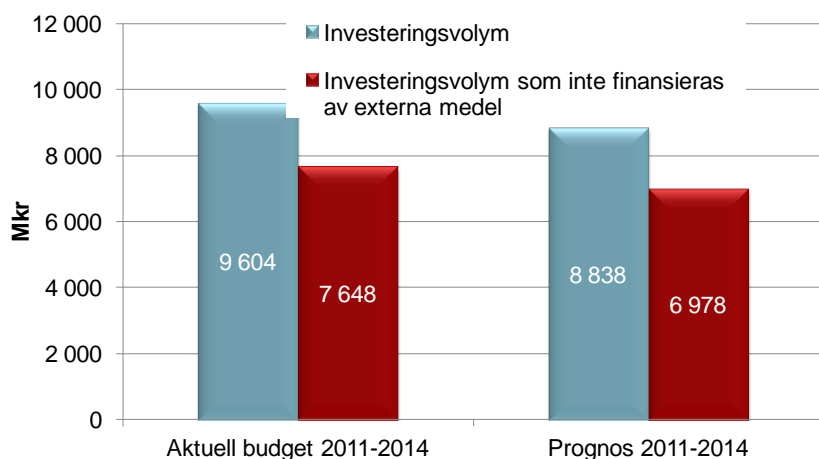
Prognosen avseende investeringsvolymen för 2014 har reviderats ned med anledning av tidsförskjutningar av projekt. Det är dock fortfarande en ökad volym i förhållande till föregående år. I bilden nedan åskådliggörs de årliga investeringsvolymerna i kommunen både ur ett totalperspektiv men också utifrån hur stor del av investeringarna som måste finansieras av egna medel. Totalt beräknas investeringsvolymen till ca 2,5 miljarder under 2014 varav ca 0,5 miljarder finansieras genom externa investeringsinkomster. Det innebär att ca 2 miljarder av 2014 års investeringar behöver finansieras genom egna medel antingen genom ett resultatöverskott eller genom andra likvidtillskott eller genom lånefinansiering.

Med den prognosen för 2014 som nu föreligger bör kommunens resultat ligga i storleksordning 1 miljard för att undvika ökad lånefinansiering. I diagrammet nedan redovisas utvecklingen av kommunens nettolåneskuld i ett historiskt perspektiv. Med den prognos för investeringar och resultat som nu lämnas beräknas nettolåneskulden öka ed ca 300 mkr under 2014.

Kommunens investeringar budgeteras och följs upp både ur ett ettårsperspektiv men också utifrån ett fyraårsperspektiv. De investeringsvolymerna som nu prognostiseras för 2014 innebär att investeringarna samlat för fyraårsperioden 2011-2014 håller sig inom den nivå som fullmäktige har budgeterat.

2014 innebär att investeringarna samlat för fyraårsperioden 2011-2014 håller sig inom den nivå som fullmäktige har budgeterat.

Kommunen i siffror samt soliditetsutveckling

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen.

Kommunens officiella soliditet enligt balansräkningen har ökat med ett par procent under de senaste åren. På grund av förändringar av kommunens bolagsstruktur skedde det under 2013 skett en större ökning från 24 procent under augusti 2013 till 36 procent under augusti 2014.

Göteborgs kommun i siffror

Mkr	Augusti 2014	Augusti 2013	Augusti 2012
Bruttokostnader*	21 001	20 134	19 415
Balansomslutning	54 055	41 897	41 445
Delårsresultat	1 510	1 410	1 520
Delårsresultat exkl. jämförelsestörande- och extraordinära poster	1 262	1 239	1 139
Kommunal skattesats	21,12	21,12	21,12

* Här avses alla kostnader exkl. finansiella kostnader

Göteborgs kommun finansiella nyckeltal

	Augusti 2014	Augusti 2013	Augusti 2012
Resultat och kapacitet			
Delårsresultat / skatteintäkter (%)	8,7	8,5	9,5
Delårsresultat exkl. jämförelsestörande poster /skatteintäkter (%)	8,7	7,4	7,1
Soliditet (%)	36	24	22
Risk och kontroll			
Kassalikviditet (%)	88	86	132

4.4 Finansiell uppföljning och riskhantering

Den finansiella infrastrukturen

Kommunen sköter sin finansiering på den öppna kapitalmarknaden via emissioner av kommunobligationer och kommuncertifikat. En grund i detta är att man har etablerade låneprogram. Kreditvärdigheten är en av faktorerna som styr vilka priser man i slutändan får betala på emitterade obligationer.

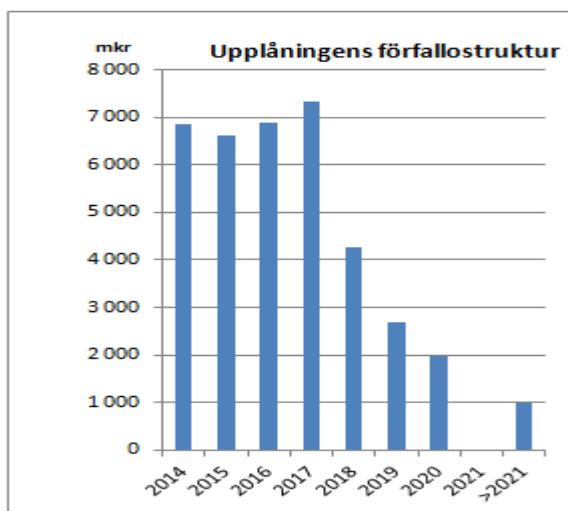
Rating - Hög kreditvärdighet

Kreditvärderingsinstituten Moody's och Standard & Poor's har under året bekräftat kommunens starka kreditvärdighet. Kommunens kreditbetyg är från Moody's sedan

Program	Låneram	Nyttjandegrad
EMTN	6,0 MDR EUR	18,5 MDR SEK
KCP	6,0 MDR SEK	1,0 MDR SEK
ECP	0,5 MDR USD	-
Kommuninvest	-	2,5 MDR SEK
Bilaterala lån	-	4,7 MDR SEK

2006 det högsta möjliga, Aaa, och från Standard & Poor's sedan 2007 det näst högsta, AA+. Båda betygen har stabila utsikter.

Låneprogram åskådliggörs i tabellen till vänster.

Skuldportföljen

Koncernens externa upplåning uppgick vid delåret till 37,6 miljarder, en minskning med 1,8 miljarder i jämförelse med 2013-12-31. Den genomsnittliga återstående löptiden på den samlade låneskulden uppgick vid delåret till 2,52 år och räntebindningen till i genomsnitt 3,59 år. Den totala låneskulden fördelas på upplåning via staden (23,8 miljarder), Framtidenkoncernen (10,9 miljarder) och lån upptagna av bolagen utanför internbanken (2,9 miljarder). Den skattefinansierade verksamhetens del av

skulden, nettolåneskulden, uppgick till 2,5 miljarder, cirka 6,6 procent av den totala upplåningen.

Hittills under året har staden jobbat med att verkställa kommunfullmäktiges beslut om finansiell samordning inom staden. Som ett led i detta sker nu all upplåning genom stadens centrala finansfunktion. Samtliga bolag är nu även anslutna till koncernkontosystemet.

Stadens riskhantering

Typ av risk	Policy	Utfall
Ränterisk	2-6 år	3,59 år
Finansieringsrisk	2-6 år	2,52 år
Motpartsrisk	Max 30 % av volym per motpart	Inom policyram
Valutarisk	Ingen	Ingen

5 Ekonomisk analys och riskbedömning av nämnder och bolag

5.1 Stadsdelsnämnder

Stadsledningskontorets bedömning

Totalt sett är den ekonomiska ställningen och utvecklingen för stadsdelsnämnderna fortsatt stabil. Nämnderna redovisar ett relativt högt resultat i förhållande till det budgeterade. Till del har resultatet redovisningstekniska orsaker avseende periodiseringen av utfallet i förhållande till budget. Detta förklarar till del också nämndernas försiktighet beträffande det prognostiserade resultatet.

Stadsledningskontoret bedömer trots det att det finns goda förutsättningar för ett högre resultat än det som nämnderna har lämnat i sina prognoser.

Ekonomisk utveckling befolkningsramen

Belopp i mkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår (aktuell)	Budget helår (aktuell)	Bokslut fg år
Nettokostnad	-12 646	-12 787	141	-19 556	-19 577	-18 716
Kommunbidrag	13 048	13 031	17	19 573	19 548	18 715
Resultat	402	244	158	17	-29	-1

Resultat t o m perioden

Stadsdelsnämnderna redovisar t o m augusti ett resultat på ca 400 Mkr. Resultatet är knappt 160 mkr högre än det budgeterade resultatet för perioden och drygt 130 mkr högre än resultatet för motsvarande period förra året.

En nämnd, Askim-Frölunda-Högsbo, redovisar en negativ avvikelse mot det budgeterade resultatet med 4,5 mkr.

Resultat helår

Totalt för året prognostiserar stadsdelsnämnderna ett resultat på knappt 20 mkr vilket är nära 50 mkr högre än det budgeterade resultatet för perioden.

Två nämnder prognostiserar en negativ avvikelse mot budget. För Örgryte-Härlanda är prognosen -13 mkr i förhållande till budgeterade -9 mkr och för Askim-Frölunda-Högsbo -11 mkr i förhållande till ett budgeterat nollresultat.

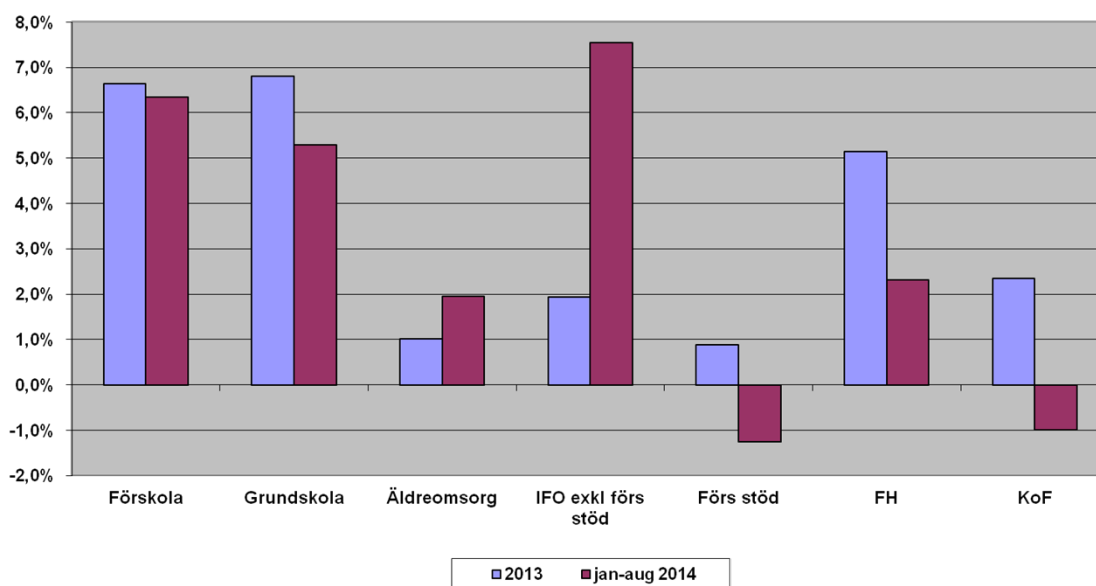
Nettokostnadsutveckling

T o m augusti har stadsdelsnämndernas nettokostnader ökat med 4,0 procent jämfört med samma period förra året. Nämndernas prognoser medger en nettokostnadsutveckling för resten av året på drygt fem procent.

Jämfört med tidigare år har nettokostnadsutvecklingen inom funktionshinderområdet i år varit på en historiskt låg nivå. Under 2000-talet är det endast år 2010 som kostnadsutvecklingen varit lika låg.

För individ- och familjeomsorgen var nettokostnadsökningen för perioden 7,5 procent att jämföra med förra årets nettokostnadsutveckling på ca 2 procent. Ökningen hänförs i första hand till institutionsvård för vuxna och socialt boende.

Nettokostnadsutveckling per verksamhetsområde

(Diagrammet ovan visar nettokostnadsutvecklingen per verksamhetsområde helår 2013 jämfört med 2012 och januari till augusti 2014 jämfört med motsvarande period 2013).

För förskole- och skolområdet är kostnadsutvecklingen i nivå med löne-, pris- och volymutvecklingen. Även för äldreomsorgen är kostnadsutvecklingen i stort sett den förväntade sett till löne-, pris- och befolkningsutveckling.

Den lägre kostnadsutvecklingen för kultur- och fritidsområdet förklaras till sin helhet av att finansieringen av kulturhuset Kåken övergått från befolkningsramen till resursnämndsavgift.

Uppföljning av stadsledningskontorets ekonomiska riskbedömning

Inför året bedömde stadsledningskontoret att det fanns anledning att särskilt följa den ekonomiska utvecklingen för SDN Centrum och Askim-Frölunda-Högsbo. Efter uppföljningsrapport 1 bedömde stadsledningskontoret att det fanns en risk att även SDN Örgryte-Härlanda inte skulle nå nämndens budgeterade resultat.

Stadsledningskontoret kan nu konstatera att SDN Centrum har haft en positiv ekonomisk utveckling och att någon ekonomisk risk inte längre föreligger för nämnden. För SDN Askim-Frölunda-Högsbo och Örgryte-Härlanda bedömer stadsledningskontoret däremot att riskerna kvarstår.

För övriga nämnder bedömer kontoret, liksom för SDN Centrum, att det inte föreligger någon ekonomisk risk om inte någon större oförutsedd händelse inträffar.

Resursnämndsavgifter

Ekonomisk utveckling resursnämndsavgifterna

Belopp i mkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår (aktuell)	Budget helår (aktuell)	Bokslut fg år
Nettokostnad	-121	-125	4	-193	-192	-176
Kommunbidrag	128	128	0	192	192	182
Resultat	6	2	4	-2	0	7

T o m augusti redovisar nämnderna en positiv avvikelse mot budgeterat resultat för resursnämndsuppgifterna. Störst positiv avvikelse rapporteras för uppgifterna Hospiceverksamhet (Askim-Frölunda-Högsbo) med 2,1 mkr och Frölunda kulturhus och bibliotek (Askim-Frölunda-Högsbo) med 1,3 mkr.

En större negativ avvikelse rapporteras för uppgiften Döv- och hörselverksamhet (Västra Göteborg) med -1,5 mkr. Prognosen för uppgiften är ett resultat på -2 mkr.

5.2 Facknämnder

Stadsledningskontorets bedömning

Facknämnderna redovisar ett utfall som avviker positivt i förhållande till periodens budget vilket liknar ett mönster från tidigare år. Såväl utfallet som avvikelsen jämfört med budget per augusti är sammantaget högre än för motsvarande period föregående år.

Stadsledningskontoret bedömer att det finns ett visst utrymme för ett högre resultat än det som nämnderna har lämnat i sina prognoser för helåret 2014.

Ekonomisk utveckling facknämnderna

Belopp i mkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår (aktuell)	Budget helår (aktuell)	Bokslut fg år
Resultat	396	179	217	30	-15	-16

Resultat t o m perioden

Facknämnderna redovisar ett resultat för perioden på 396 mkr, vilket är närmare 217 mkr bättre än periodens budget. Utfallet är omkring 116 mkr bättre än för motsvarande period föregående år. Storleken på avvikelse i förhållande till periodbudgeten varierar, men utöver något enstaka undantag redovisar den enskilda facknämnden en avvikelse av det positiva slaget.

Nämnder som uppvisar störst positiv avvikelse för perioden är lokalnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden, kretslopp och vattennämnden samt utbildningsnämnden. Utfallet för flera av dessa nämnder har påverkats av det mildare vädret under första halvåret, vilket bland annat resulterat i lägre kostnader för el och värme, vinterväghållning samt skador som i flera fall kan vara väderrelaterade. En annan förekommande förklaring är förseningar i olika projekt, bland annat när det gäller underhållsåtgärder, i förhållande till den periodiserade budgeten. Beträffande utbildningsnämnden återfinns avvikelsen framförallt inom gymnasieskolan. Detta förklaras av ett ökat antal elever, lägre personalkostnader samt ett lägre nyttjande av anslagen för inköp av material och tjänster jämfört med periodens budget.

Resultat helår

Facknämnderna redovisar totalt sett en prognos på 30 mkr, vilket innebär en förbättring med drygt 44 mkr i förhållande till budgeten för året. Den aktuella prognosen är omkring 94 mkr bättre än prognosen per mars, där omkring 27 mkr av denna förbättring förklaras av att kulturnämnden beviljats medel för drifts- och evakueringskostnader som uppkom i samband med om- och tillbyggnad av Stadsbiblioteket.

Med undantag från kommunledningen och färdtjänstnämnden så gör redovisar samtliga facknämnder en prognos i paritet med eller bättre än budget. Nämnderna som redovisar den största prognosförbättringen relativt budget är kretslopp och vattennämnden, fastighetsnämnden samt nämnden för vuxenutbildning och arbetsmarknad.

Kretslopp och vattennämnden redovisar en prognos som är drygt 20 mkr bättre än budget till följd av förväntat ökade intäkter inom både VA- och avfallsverksamheten samt lägre personalkostnader än budgeterat.

Fastighetsnämndens prognos avviker med +13 mkr jämfört med budget och det förklaras av något ökade intäkter, bland annat från tillkommande arrendeavtal. Främsta förklaringen till den förändrade prognosen återfinns dock på kostnadssidan genom lägre kostnader för personal samt entreprenader och övriga verksamhetskostnader, det senare till följd av att planerade arbeten skjuts på framtiden.

Nämnden för vuxenutbildning och arbetsmarknad redovisar en prognos som är drygt 8 mkr bättre än budget och nämnden gör inga anspråk på avsatta medel i utvecklingsfonden. Orsakerna till den positiva prognosen är bland annat att statsbidrag från GR överförts till nämnden samt att medel som avsatts för det nya nämnduppdraget endast förbrukats marginellt. Den ekonomiska utvecklingen har inneburit ökad utbildningsvolym och kostnader kopplade till denna. Nuvarande utbildningsplanering innebär dock en viss risk inför 2015 då den medför höga ingångsvärden vad gäller antagna elever och upparbetad utbildningsvolym.

Uppföljning av stadsledningskontorets ekonomiska riskbedömning

Vid uppföljningstillfället per mars gjorde stadsledningskontoret bedömningen att det fanns anledning att särskilt följa den ekonomiska utvecklingen för fem nämnder: arkivnämnden, byggnadsnämnden, trafiknämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt kulturnämnden. Utifrån dessa nämnders rapportering till och med augusti kvarstår den tidigare bedömningen när det gäller arkivnämnden och byggnadsnämnden. Under förutsättning att inget oförutsett inträffar gör stadsledningskontoret bedömningen att det för övriga facknämnder inte föreligger någon risk att de inte skulle nå det budgeterade resultatet.

Nämndernas investeringsredovisning

Belopp i mkr	Utfall perioden	Prognos helår	Budget helår	Prognos planperioden (2011-2014)	Budget planperioden (2011-2014)
Investeringsvolym	1 241	2 505	2 922	8 838	9 604
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	1 066	1 977	370	6 978	7 648

Nämndernas investeringsutgifter för perioden januari – augusti uppgår till 1 241 mkr. Totalt lämnar nämnderna en prognos för 2014 som är 417 mkr lägre än årsbudget. För hela ramperioden är nämndernas prognos totalt 766 mkr lägre än beslutad ram för 2011-2014. Nedan kommenteras större avvikelser mellan prognos för helår och årsbudget.

Utfallet på *trafiknämndens* investeringsvolym, exklusive exploateringsinvesteringar, fram till och med augusti uppgår till totalt ca 450 mkr. Då ingår utfallet från Västsvenska paketet, för både blockavtal 1 och blockavtal 2, med 185 mkr brutto och 52 mkr netto (för trafiknämndens egna medel till ny Götaälvbro och Bangårdsförbindelsen).

För hela ramperioden lämnas en prognos som är ca 85 mkr lägre än beslutad nettoram och tidsförskjutningar i ett antal projekt anges som orsak.

Fastighetsnämndens investeringsprognos för 2014 såväl som för hela ramperioden är lägre än budget och beslutad ram. Tillbyggnad av Operan är förskjuten i tid. Nu är alla beslut tagna och projektet fortgår enligt justerade planer. Endast en mycket liten del av de budgeterade 75 miljoner för 2014 kommer att förbrukas för projekt Operan.

Planerade hyresgäst Anpassning för Räddningstjänsten och upprustning av flygtornet kommer inte att utföras i år. Exploateringsrelaterade investeringar är två affärer är genomförda i år; del av Hamnavtalet är fullföljt, vilket innebär att 8 tomträttsupplåtna fastigheter i Gamlestaden har lösts ut och i I krokslätt har tre fastigheter förvärvats. Flera förhandlingar pågår, men skjuts till nästa år.

Lokalnämnden gör i samverkan med lokalsekretariatet bedömningen att den återstående investeringsramen för planperioden kommer att bli ca 240 mkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på att ett antal projekt blev försenade i år på grund av överprövningar av upphandlingar, överklaganden av planärenden och projekteringar som förlängts på grund av ändrade förutsättningar. Exempel på överprövningar är Västerhedsskolan, Johannebergsskolans skolgård och Grevegårdsskolan. Exempel på förseningar på grund av planärenden är skola och förskola i Kviberg, förskola Tuve centrum samt Stora Tolsered bostad för särskild service. Utfallet från de försenade projekten kommer därför troligtvis till större delen falla ut under 2015.

Lokalnämnden lämnade i början av 2014 ifrån sig 125 mkr av sitt investeringsutrymme och utökar i och med UR 2 detta belopp med ytterligare 240 mkr.

Exploateringsinvesteringar

Belopp i mkr	Utfall perioden	Prognos helår	Årbudget	Prognos planperioden 2011-2014	Budget planperioden 2011-2014
Inkomster	177	337	402	1 167	1 916
Utgifter	-225	-547	-584	-1 514	-2 142
Över-/underskott	-48	-206	-182	-347	-226

Sammanställningen omfattar pågående exploateringsinvesteringar i fastighetsnämnden, trafiknämnden, park och naturnämnden samt kretslopp och vattennämnden.

Prognosen pekar mot att kommunens underskott från exploateringsverksamheten för 2014 blir 206 mkr vilket är 24 mkr mer än budgeterat. Detta till följd av senarelagda förvärv och försäljning avseende bland annat projekt spårvagnsdepå på Ringön

Avvikelsen prognos planperioden jämför med budget -121 mkr kommer från att projekt flyttas i tiden som därmed påverkar både inkomster och utgifter.

5.3 Bolag

Stadsledningskontorets bedömning

Resultatutvecklingen inom bolagskoncernerna är sammantaget bättre än budget och det är flera bolag som förbättrar sina resultat och prognoser. Uifrån bolagens helårsprognoser förväntas dock resultatet bli lägre än föregående år.

Stadsledningskontoret gör ingen annan bedömning än styrelsernas egna prognoser för helåret 2014.

Ekonomisk utveckling bolagen

Belopp i mkr (exkl finansiella poster)	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår (aktuell)	Budget helår (aktuell)	Bokslut fg år
Resultat	868	578	290	639	252	758

Resultat t o m perioden

Totalt redovisar bolagen ett resultat för perioden på 868 Mkr, vilket är 290 Mkr bättre än periodens budget. Resultatet är omkring 13 Mkr bättre än motsvarande period föregående år. Bolag/koncerner som redovisar betydligt bättre utfall än budget är Göteborgs Hamn AB, Liseberg AB samt Göteborgs Stads Parkerings AB inom Higab-koncernen, medan Göteborg Energi AB och Kommunleasing i Göteborg AB redovisar ett resultat som avviker negativt från periodbudget. När det gäller Kommunleasing i Göteborg AB beror avvikelsen främst på kostnader för avgångsvederlag då styrelsen beslutat att avsluta bolagets anställningsavtal med VD tillsammans med lägre räntenivåer vilket påverkar leasingintäkterna. Kommentarer kring övriga avvikelserna redovisas nedan.

Resultat helår

Bolagen redovisar totalt sett en prognos på 639 Mkr, vilket innebär en förbättring med 387 Mkr i förhållande till budgeten för året och 68 Mkr i relation till bolagens prognos per mars. Prognosen innebär ett förväntat helårsresultat som är lägre än föregående års bokslut. Det är framförallt koncernerna Göteborg Energi, Higab, Liseberg samt Göteborgs Hamn som förbättrat sina helårsprognoser i förhållande till den som lämnades per mars. Framtidenkoncernen redovisar en försämrad helårsprognos.

Göteborgs Hamn AB redovisar ett utfall för perioden som är närmare 77 Mkr bättre än budget och förbättrar även sin helårsprognos med ca 57 Mkr jämfört med den som lämnades per mars. Både avvikelsen för perioden och helåret förklaras dels utav händelser av engångskaraktär, exempelvis förändrade redovisningsprinciper, samt extraordinära intäktsposter, som t ex försäljning av tomträtter till fastighetskontoret. Därutöver påverkas verksamhetsresultatet av lägre kostnader då bolaget inte upparbetat kostnader, särskilt infrastrukturkostnader, i den takt som budgeterats. Verksamhetsintäkterna är något lägre, framförallt beroende på minskade volymer inom energisegmentet även om detta i viss mån kompenseras av utvecklingen inom övriga segment.

Liseberg AB:s periodresultat blev ca 32 Mkr bättre än budgeten för perioden och bolaget lämnar en prognos som avviker med närmare +24 Mkr i förhållande till den per mars. Bolaget har haft en mycket bra sommarsäsong bakom sig. Antalet gäster ligger visserligen något under budget men snittgästen har konsumerat omkring 5 procent mer jämfört med föregående år. Av dotterbolagen är det framförallt Liseberg Restaurant AB som haft en positiv utveckling och går mot sin resultatmässigt bästa säsong någonsin.

Inom Higabkoncernen är det i första hand *Göteborgs Stads Parkerings AB* som uppvisar de största avvikelserna när det gäller periodresultat och helårsprognos. Bolaget redovisar ett resultat per augusti på 92 Mkr vilket är närmare 56 Mkr bättre än periodbudget och förbättrar också sin helårsprognos med 25 Mkr i jämfört med prognosen per mars. Förklaringen till utfallet är ökade intäkter till följd av nya affärer, prishöjningen och ökade intäkter från väderberoende ytor i förhållande till budget. Vidare är både fastighets- och övriga förvaltningskostnader lägre än budget, delvis på grund av senareläggning av såväl underhåll som administrativa projekt. Utöver detta påverkas helårsprognosen av minskade nedskrivningar till följd av att det planerade köpet av underfart Skeppsbron kommer att genomföras först 2015.

Koncernen *Göteborg Energi AB* redovisar ett resultat för perioden på 202 Mkr vilket är knappt 17 Mkr lägre än budget, vilket främst förklaras av problem med biogasproduktionen tillsammans med minskade marginaler inom elhandeln. Pga varmare väder än "normalår" visar produktområde fjärrvärme en lägre levererad volym än budget, men resultatet är dock i nivå med budget främst pga för högt budgeterade råvarupriser. Helårsprognosen har förbättrats med 31 Mkr jämfört med mars, vilket främst förklaras av ett förbättrat resultat inom fjärrvärmeverksamheten, medan

ytterligare försämring av produktområde biogas verkar i negativ riktning. För biogas är årsprognosen -335 Mkr, en nedjustering från mars med -25 Mkr. Prognosen speglar en försenad driftsättning av GoBiGas som medfört ökade driftskostnader utan att några leveranser har skett.

Framtidenkoncernens periodresultat blev 295 Mkr vilket innebär en positiv avvikelse på dryg 12 Mkr i jämförelse med budget. Koncernen lämnar en helårsprognos per augusti som är 96 Mkr lägre än marsprognosen. De främsta orsakerna till prognosförsämringen är nedskrivningar, ökade underhållskostnader samt en ökning av driftskostnader i samband med övergången till Framtidens bredband.

Uppföljning av stadsledningskontorets ekonomiska riskbedömning

I samband med uppföljningstillfället per mars gjorde stadsledningskontoret bedömningen att det fanns anledning att särskilt följa den ekonomiska utvecklingen beträffande fyra bolag: Renova AB, Göteborg Spårvägar AB, Grefab och Boplats AB. Alla dessa koncerner/bolag redovisar mer eller mindre förbättrade helårsprognoser jämfört med marsprognosen och Grefab samt Boplats lämnar i övrigt en rapportering som innebär att de inte behöver följas enligt särskild ordning. Utifrån den ekonomiska utvecklingen för spårvagnsverksamheten inom Göteborgs Spårvägar AB och insamlingsentreprenaderna inom Renova AB så kommer stadsledningskontoret fortsatt att följa den ekonomiska utvecklingen inom dessa bolag.

Bolagens investeringsredovisning

Belopp i mkr	Utfall perioden	Prognos helår	Föregående prognos	Budget helår	Avvikelse budget - prognos
Totalt	2 503	4 087	4 570	4 341	254

Investeringsutgifter för perioden samt bolagens bedömning för helåret 2014. Efter åtta månader redovisas utgifter på 2 503 mkr. För 2014 bedöms investeringsutgifterna uppgå till 4 087 mkr vilket är 254 mkr lägre än budget för 2014. Investeringsutgiften för 2013 uppgick till 3 942 mkr.

Större avvikelser mellan prognos för helår och årsbudget kommenteras nedan

Framtidenkoncernen lämnar en prognos som överskrider budget med 117 mkr. Koncernen hänvisar till indexuppräknningar samt tillkommande investeringar i projekt ”balltorpsgatan” som orsak till avvikelsen.

Göteborgs Hamn AB redovisar en prognos som uppgår till 386 mkr vilket är 162 lägre än budgeterat och förklaras av förskjutningar i ett antal projekt.

Gryaab AB:s årsprognos ligger 63 mkr under budget. Förklaringen är främst "driftcentralen". Byggnation av nya driftslokaler förskjuts delvis framåt i tiden, då det inte går att bygga en kompletterande kväverenningsanläggning samtidigt med färdigställandet av en ny driftslokal av logistiska skäl.

Higab AB gör en prognos som överskrider budget med 30 mkr. Den högre utgiften för 2014 jämfört budget förklaras med att budgeten för projekt Rambergsvallen inte är uppdaterad samt ett antal tidförskjutningar från föregående år påverkat utfallet i år.

Higab har under perioden gjort investeringar i finansiella anläggningstillgångar. Från Framtidskoncernen bolagsförvärv 995 mkr och aktieförvärv från Frölunda Hockey 41 mkr.

Älvstranden Utveckling AB gör en prognos för 2014 som underskrider budget med 165 mkr. Som orsaker anges att bl a fördröjningar i diverse planprocesser samt att

styrelsens inriktningsbeslut från februari 2014 påverkar investeringarnas innehåll.

5.4 Kommunalförbund

Ekonomisk utveckling kommunalförbund

Belopp i mkr	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall - budget	Prognos helår (aktuell)	Budget helår (aktuell)	Bokslut fg år
Räddningstjänstförbundet	9,8	4,0	5,8	0	-2,0	3,3

Räddningstjänstförbundet redovisar ett utfall för perioden på 9,8 Mkr vilket innebär en positiv avvikelse med 5,8 Mkr jämfört med periodbudget. Förbundets prognostiserar ett nollresultat i förhållande till en budget som är underbalanserad med 2 Mkr. Budgeten är underbalanserad med hänvisning till ökade avskrivningskostnader, men av nu redovisad prognos framgår att avskrivningarna förväntas bli något lägre än budget.

6 Finansiella räkenskaper för koncernen och kommunen

Resultaträkning - koncernen (sammanställd redovisning)

Belopp i mkr	1408	1308	1312
Verksamhetens intäkter	14 739	14 998	22 554
Verksamhetens kostnader	-26 545	-26 267	-41 348
Jämförelsestörande verksamhetsposter		171	170
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 641	-2 492	-3 777
Verksamhetens nettokostnader	-14 447	-13 590	-22 401
Skatteintäkter	15 095	14 559	21 806
Kommunalekonomisk utjämning mm	2 193	2 069	3 106
Finansiella intäkter	221	306	764
Finansiella kostnader	-998	-1 068	-1 623
Resultat före extraordinära poster	2 064	2 276	1 652
Aktuell och uppskjuten skatt	-254	-235	-120
Minoritetsandel	-15	3	9
Årets resultat	1 795	2 044	1 541

Balansräkning - koncernen (sammanställd redovisning)

Belopp i mkr	1408	1308	1312
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	448	501	459
Materiella anläggningstillgångar	73 347	71 524	71 906
Finansiella anläggningstillgångar	255	445	422
Summa anläggningstillgångar	74 050	72 470	72 787
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förråd och lager	794	508	720
Kortfristiga fordringar	3 863	4 761	4 729
Kortfristiga placeringar	274	182	174
Kassa och bank	659	838	2 390
Summa omsättningstillgångar	5 590	6 289	8 013
Summa tillgångar	79 640	78 759	80 800
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	25 686	24 209	23 699
varav årets resultat	1 795	2 044	1 541
MINORITETSINTRESSE	269	273	265
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pension och liknande förpliktelser	3 548	3 389	3 477
Uppskjuten skatteskuld	3 032	2 994	2 960
Övriga avsättningar	1 184	1 628	1 334
Summa avsättningar	7 764	8 011	7 771
SKULDER			
Långfristiga skulder	27 771	32 859	26 681
Kortfristiga skulder	18 150	13 407	22 384
Summa skulder	45 921	46 266	49 065
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	79 640	78 759	80 800
Ställda säkerheter	5 524	*	5 992
Ansvarsförbindelser	13 692	*	14 021
* Ej rapporterat			

Resultaträkning - kommunen

Belopp i mkr	1408	1308	1312
Verksamhetens intäkter	5 046	4 784	7 442
Verksamhetens kostnader	-20 439	-19 597	-30 733
Jämförelsestörande verksamhetsposter not 1	0	171	170
Avskrivningar och nedskrivningar	-562	-537	-825
Verksamhetens nettokostnader	-15 955	-15 179	-23 946
Skatteintäkter not 2	15 095	14 559	21 806
Kommunalekonomisk utjämning mm not 2	2 193	2 069	3 106
Finansiella intäkter	641	755	1 118
Finansiella kostnader	-712	-794	-1 186
Resultat före extraordinära poster	1 262	1 410	898
Extraordinära intäkter not 3	248	-	8 697
Extraordinära kostnader	-	-	-
Årets resultat	1 510	1 410	9 595

Balansräkning - kommunen

Belopp i mkr	1408	1308	1312
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	35	32	21
Materiella anläggningstillgångar	17 819	16 850	17 040
Finansiella anläggningstillgångar	25 721	18 731	25 919
Summa anläggningstillgångar	43 575	35 613	42 980
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förråd och lager	263	18	229
Kortfristiga fordringar	9 704	5 713	6 181
Kassa och bank	513	553	2 070
Summa omsättningstillgångar	10 480	6 284	8 480
Summa tillgångar	54 055	41 897	51 460
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	19 528	9 833	18 018
varav årets resultat	1 510	1 410	9 595
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pension och liknande förpliktelser not 4	2 182	2 063	2 114
Övriga avsättningar not 5	828	1 127	900
Summa avsättningar	3 010	3 190	3 014
SKULDER			
Långfristiga skulder	19 921	21 618	17 898
Kortfristiga skulder	11 596	7 256	12 530
Summa skulder	31 517	28 874	30 428
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	54 055	41 897	51 460

Borgensförbindelser och pensionsförpliktelser			
Borgensförbindelser not 6	4 500	2 603	3 301
Pensionsförpliktelser inkl särskild löneskatt inom linjen not 7	12 040	12 530	12 427

Noter

1. Jämförelsestörande poster

mkr	1408	1308
Intäkter		
Återbetalning av AFA Fora	-	356
Återföring utvecklingsfond	35	-
Summa jämförelsestörande intäkter	35	356
Kostnader		
Förändrad diskonteringsränta	-	-185
Användning utvecklingsfond	-35	-
Summa jämförelsestörande kostnader	-35	-185
Summa jämförelsestörande poster	0	171

2. Skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning mm

mkr	1408	1308
a) Kommunala skatteintäkter		
Preliminära skatteintäkter innevarande år	15 052	14 615
Preliminär slutavräkning innevarande år	-13	-94
Slutavräkning föregående år	56	38
Summa kommunala skatteintäkter	15 095	14 559
b) Kommunalekonomisk utjämning m m		
Inkomstutjämning	1 760	1 721
Strukturbidrag	37	-
Kostnadsutjämning	-215	-310
Regleringsbidrag/avgift	83	160
LSS-utjämning	48	25
Kommunal fastighetsavgift	480	473
Summa kommunalekonomisk utjämning m m	2 193	2 069
Summa skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	17 288	16 628

3. Extraordinära intäkter

mkr	1408	1308
Resultat från försäljning av dotterbolag	248	-
Summa extraordinära intäkter	248	-

4. Avsättningar för pensioner

mkr	1408	1308
Förmånsbestämd ålderspension	1 723	1 622
Avtalspension, visstidspension mm	33	38
Löneskatt	426	403
Summa pensionsavsättningar	2 182	2 063

5. Övriga avsättningar

mkr	1408	1308
Västsvenska paketet och övrig infrastruktur	437	648
Utvecklingsfond	338	391
Övrigt	53	88
Summa övriga avsättningar	828	1 127

6. Borgensförbindelser

mkr	1408	1308
<i>(Avser lån och pensionsåtaganden)</i>		

mkr	1408	1308
Borgensförbindelser egna bolag	3 661	1 764
Summa borgensförbindelser egna bolag	3 661	1 764
Övriga borgensförbindelser		
Borgensförbindelser övrigt	839	839
Summa borgensförbindelser övrigt	839	839
Summa borgensförbindelser	4 500	2 603

7. Pensionsförpliktelser

mkr	1408	1308
Pensionsförpliktelser	9 689	10 084
Särskild löneskatt	2 351	2 446
Summa pensionsförpliktelser och särskild löneskatt	12 040	12 530

Redovisningsprinciper

En av redovisningens viktigaste uppgifter är att utgöra ett relevant bedömnings- och beslutsunderlag. För att det skall kunna göras måste olika redovisningsprinciper beskrivas på ett öppet och informativt sätt. I detta avsnitt beskrivs de principer som används av Göteborgs Stad såväl inom kommunen som inom den sammanställda redovisningen för koncernen.

Den kommunala redovisningen regleras av Kommunallagens kapitel åtta samt Lag om kommunal redovisning. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning.

För en närmare beskrivning av redovisningsprinciperna hänvisas till årsredovisning 2013.

Följande redovisningsprinciper och större händelser av redovisningskarakter har tillkommit under 2014

Från och med 1 januari 2014 tillämpar Göteborgs Stads bolag BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Den största effekten det nya regelverket har på Göteborgs Stads bolag är att anläggningstillgångarna ska delas upp i betydande komponenter och skrivas av separat utifrån respektive nyttjandeperiod. Effekten på ingående eget kapital uppgår till 216 mkr.

Göteborgs stad beslutade under 2013 om en större omstrukturering av bolagssektorn. Förvaltnings AB Framtiden, Älvstranden Utveckling AB och Göteborg & Co Kommunintressent AB överfördes till Göteborgs Stadshus AB respektive Higab AB. Försäljningen innebar att kommunen redovisade extraordinär intäkt för 2013 på totalt 8 697 mkr och 248 mkr under 2014. Samtidigt gav kommunen ett aktieägartillskott till Göteborgs Stadshus AB motsvarande den extraordinära intäkten. Dessa poster har klassificerats som extraordinär post på grund av att det inte kan anses vara en kommunal angelägenhet att köpa och sälja företag. Detta nämns i bilagan till RKR 3.1 Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål. Effekten för balansräkning av affären innebar att kommunens finansiella tillgångar i form av aktierna ökade med 8 697 mkr. Detta påverkade bland annat soliditetsnivån som ökade väsentligt. I detta sammanhang skall poängteras att överföringen av bolagen till Göteborgs Stadshus AB är en ren koncernintern affär och därför eliminerats i den sammanställda redovisningen.

Nya exploateringstillgångar redovisas från och med 2013 som omsättningstillgångar. Ett fortsatt arbete sker under 2014/2015 med att ytterligare se över redovisning och klassificering av exploateringsfastigheter.

RKR 22 anger att resultaträkningen skall innehålla jämförelse med helårsprognos samt årsbudget. Då metoder för elimineringar inte fullt ut är säkerställda redovisas inte resultaträkningen med dessa jämförelser.

Finansiella nyckeltal - kommunen

Procent	Augusti 2014	Augusti 2013	Augusti 2012
RESULTAT - KAPACITET			
Driftkostnadsandel			
Verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	89,0 %	89,1 %	89,4 %
Planenliga avskrivningar	3,3 %	3,2 %	3,1 %
Driftskostnadsandel exkl. jämförelsestörande poster och finansnetto	92,3 %	92,3 %	92,5 %
Finansnetto	0,4 %	0,2 %	0,4 %
Driftskostnadsandel exkl. jämförelsestörande poster	92,7 %	92,6 %	92,9 %
Jämförelsestörande engångsposter	0,0 %	-1,0 %	-2,4 %
Driftskostnadsandel	92,7 %	91,5 %	90,5 %
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster/Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	7,3 %	7,4 %	7,1 %
Resultat för extraordinära poster/Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	7,3 %	8,5 %	9,5 %
Årets resultat/Skatteintäkter och kommunal ekonomiskutjämning	8,7 %	8,5 %	9,5 %
Skattefinansieringsgrad av investeringar	165 %	170 %	176 %
Investeringsvolym/bruttokostnader (mkr)	5,2 %	5,8 %	6,1 %
Soliditet enligt balansräkningen	36 %	24 %	22 %
Total skuld- och avsättningsgrad	63,9 %	76,5 %	77,6 %
varav avsättningsgrad	5,6 %	7,6 %	8,4 %
varav kortfristig skuldsättningsgrad	21,5 %	17,3 %	21,6 %
varav långfristig skuldsättningsgrad	36,9 %	51,6 %	47,6 %
Primärkommunal skattesats	21,12	21,12	21,12
RISK OCH KONTROLL			
Kassalikviditet	88 %	86 %	132 %
Finansiella nettotillgångar (mkr)	4 684	-3 859	-2 692

Definitioner

Driftkostnadsandel

Löpande kostnader i % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Skattefinansieringsgraden av investeringarna

(Resultat för extraordinära poster+avskrivningar) / nettoinvesteringarna

Kassalikviditet

(Kortfristiga fordringar+kortfristiga placeringar+kassa och bank) / kortfristiga skulder

Finansiella nettotillgångar

(Fin.anläggningstillgångar+omsättningstillgångar) - (kortfristiga+långfristiga skulder)

Resultatredovisning nämnder

mkr	Utfall jan- aug	Budget jan-aug	Prognos helår	Prognos helår (fg)	Budget helår	Utfall fg år
STADSDELSNÄMNDER						
Angered	62,4	30,4	5,0	0,0	-13,0	10,8
Askim-Frölunda-Högsbo	24,5	29,0	-11,0	0,0	0,0	-36,9
Centrum	31,2	11,6	10,0	5,0	0,0	-15,5
Lundby	27,0	11,7	-6,3	-6,3	-6,3	0,4
Majorna-Linné	47,8	26,0	23,0	5,0	5,0	4,6
Norra Hisingen	44,1	30,7	0,0	-6,0	0,0	-6,7
Västra Göteborg	45,5	27,5	-5,6	-5,6	-5,6	33,6
Västra Hisingen	58,9	35,3	15,0	0,0	0,0	8,8
Örgryte-Härlanda	19,1	14,3	-12,7	-21,7	-8,7	-6,6
Östra Göteborg	41,3	27,2	0,0	0,0	0,0	6,1
Resursnämndsuppgifter	6,3	2,1	-1,9	-2,9	0,0	6,5
SUMMA STADSDELSNÄMNDER	408,1	245,8	15,5	-32,5	-28,6	5,1
FACKNÄMNDER MED SÄRSKILD INRIKTNING						
Byggnadsnämnden	4,3	-1,3	-8,0	-8,0	-10,0	-1,8
Fastighetsnämnden	29,1	9,1	13,0	0,0	0,0	1,4
Färdtjänstnämnden	2,7	3,6	-0,5	1,7	1,7	7,9
Idrotts- och föreningsnämnden	9,5	2,3	3,0	-5,7	0,0	4,3
Kommunledning	11,6	6,2	-6,7	-10,2	0,0	4,4
Kulturnämnden	22,3	20,4	0,5	-26,7	0,0	6,0
Lokalnämnden	46,9	2,9	7,7	1,1	5,8	16,8
Miljö- och klimatnämnden	4,1	3,2	0,0	0,1	0,0	1,6
Nämnden för Intraservice	16,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för Konsument- och medborgarservice	6,7	1,3	1,9	1,2	0,0	1,5
Park- och naturnämnden	17,7	5,8	3,0	3,0	0,0	3,0
Sociala resursnämnden	22,5	8,9	4,0	0,0	0,0	2,0
Trafiknämnden	61,4	35,9	0,0	-16,5	0,0	-0,3
Utbildningsnämnden	75,4	53,9	0,0	0,0	0,0	-6,7
Valnämnden	10,2	8,2	-1,3	-2,0	-1,3	-0,3
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	16,3	15,3	8,4	0,0	0,0	15,2
Överförmyndarnämnden	0,3	0,3	0,0	-0,1	0,0	0,2
FACKNÄMNDER MED TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET						
Kretslopps- och Vattennämnden	39,0	11,9	8,8	0,7	-11,5	-52,5
ÖVRIGA FACKNÄMNDER OCH ANSLAG						
Arkivnämnden	1,6	1,1	0,4	0,4	0,4	0,1
Fastighetsnämnden; transfereringar	-2,4	0,0	-4,0	-3,0	0,0	-15,1
Idrotts- och föreningsnämnden: studieförbunden	-10,4	-9,8	0,0	0,0	0,0	0,1
Revisorskollegiet	4,7	0,5	0,0	0,0	0,0	1,0
Trygg vacker stad	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden; arvoden	-2,6	-1,5	-0,7	-0,7	0,0	-4,5
SUMMA FACKNÄMNDER	395,8	179,0	29,5	-64,7	-14,9	-15,7

Investeringsredovisning nämnder

Belopp i mkr	Utfall tom perioden	Prognos 2014	Budget 2014	Prognos 2011 - 2014	Budget 2011 - 2014
Fastighetsnämnden					
Investeringsvolym	66	164	432	675	944
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	37	109	371	235	497
Idrotts- och föreningsnämnden					
Investeringsvolym	35	80	89	278	291
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	35	80	89	275	291
Krettslopp och vattennämnden					
Investeringsvolym	197	401	417	1 238	1 253
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	197	401	417	1 238	1 253
Lokalnämnden					
Investeringsvolym	445	852	1 092	3 886	4 104
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	443	850	1 092	3 845	4 104
Park och naturnämnden					
Investeringsvolym	44	118	113	243	242
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	38	90	91	207	206
Trafiknämnden					
Investeringsvolym	455	891	779	2 154	2 122
Investeringsvolym som inte finansieras av externa medel	317	447	431	1 242	1 327

Resultatredovisning bolagen

Belopp i mkr (exkl finansiella poster)	Utfall jan-aug	Budget jan-aug	Prognos Helår	Prognos helår (fg)	Budget helår	Utfall fg år
Göteborgs Hamn AB	160,0	83,3	162,6	106,0	104,0	128,4
Göteborgs Spårvägar AB	12,0	-2,1	4,1	-6,7	4,3	4,3
Göteborgs Stadsteater AB	-65,3	-65,4	-106,2	-104,0	-104,0	-96,6
Liseberg AB	192,9	161,0	94,1	70,6	70,6	52,7
Got Event AB	-101,5	-110,1	-161,0	-164,7	-165,0	-173,5
Göteborg Energi AB	202,1	218,6	291,6	260,3	337,0	710,9
Göteborg Gatubuss AB	18,0	5,3	20,0	8,0	8,0	0,1
HIGAB	182,6	82,3	173,6	143,2	60,8	205,2
Försäkrings AB Göta Lejon	12,2	0,5	6,3	6,8	0,7	-5,0
Kommunleasing i Göteborg AB	-0,6	6,2	1,6	9,3	9,3	-2,7
Göteborgs Stads Upphandling AB	-2,9	-5,6	-6,3	-7,2	-8,2	-4,4
Business Region Göteborg AB	-31,5	-29,3	-51,8	-46,5	-43,9	-33,3
Göteborgs Stadshus AB	-587,7	-260,0	-721,9	-719,8	-389,9	667,0
AB Gothenburg European Office	-0,5	0,0	-0,8	-0,2	-0,1	-1,4
Förvaltnings AB Framtiden	295,3	282,8	246,7	342,8	57,5	212,3
Gryaab AB	2,6	0,7	3,7	0,0	0,0	-21,2
Boplats Göteborg AB	3,2	-0,2	1,5	0,9	1,3	-0,2
Renova AB	-15,8	-25,3	9,7	4,2	4,2	-71,2
Grefab AB	2,5	-0,4	1,2	1,0	1,0	3,7
Göteborg & Co AB	23,8	8,2	0,0	0,0	0,0	0,4
Övriga	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koncernjusteringar	566,4	227,5	670,6	667,6	304,3	-817,5
Summa Göteborgs Stadshuskoncernen	867,8	578,0	639,3	571,6	251,9	758,0

Investeringsredovisning bolag

Belopp i mkr	Utfall perioden	Prognos helår	Föregående prognos	Budget helår	Avvikelse budget - prognos
Förvaltnings AB Framtiden	927	1 575	1 742	1 458	-117
Göteborgs Spårvägar AB	26	41	59	59	18
Got Event AB	15	20	20	20	0
GREFAB AB	2	4	11	11	7
Gryaab AB	58	97	120	160	63
Göteborg Energi AB	390	750	750	750	0
Göteborgs Gatu AB	90	115	110	75	-40
Göteborgs Hamn AB	190	386	510	548	162
Göteborgs Stadsteater AB	1	4	4	4	0
Göteborgs Stads Upphandlings AB	0	1	0	0	-1
Higab AB	88	191	231	161	-30
Göteborgslokaler AB	61	65	65	54	-11
Parkeringsbolaget AB	3	8	42	42	34
Scandinavium AB	7	7	7	7	0
Liseberg AB	281	278	264	264	-14
Renova AB	46	115	144	135	20
Älvstranden Utveckling AB	123	137	200	302	165
Boplats AB	3	4	4	4	-1
Försäkrings AB Göta Lejon	1	1	0	0	-1
KLAB	191	288	288	288	0
Totalt	2 503	4 087	4 570	4 341	254